

# VARHAISKASVATUKSEN KURAATTORIEN KOKEMUKSIA TYÖSTÄÄN

Käytäntötutkimus

Tammikuu 2020

Marja-Leena Vierimaa, Saara Nousiainen

Helsingin yliopisto

Sosiaalitieteiden laitos



Tiedekunta – Fakultet – Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Koulutusohjelma – Utbildningsprogram – Degree Programme Sosiaalityö	
Tekijä – Författare – Author Marja-Leena Vierimaa, Saara Nousiainen			
Työn nimi – Arbetets titel – Title Varhaiskasvatuksen kuraattorien kokemuksia työstään			
Oppiaine/Opintosuunta – Läroämne/Studieinriktning – Subject/Study track Sosiaalityö			
Työn laji – Arbetets art – Level Käytäntötutkimus		Aika – Datum – Month and year Tammikuu 2020	Sivumäärä – Sidoantal – Number of pages 21
Tiivistelmä – Referat – Abstract <p>Vantaan kaupunki on aloittanut syksyllä 2019 pilottihankkeen, johon on palkattu kolme kuraattoria varhaiskasvatukseen. Hankkeen tavoitteena on sosiaalialan asiantuntemuksen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa ja puuttuminen perheiden mahdollisiin ongelmatilanteisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Hankkeessa kuraattorit toimivat työparina psykologien kanssa.</p> <p>Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää pilottihankkeessa toimivien kuraattorien kokemuksia työstään. Lisäksi tavoitteena on kartoittaa kuraattorien keskeisiä työtehtäviä, ja selvittää miten sosiaalialan osaaminen näyttäytyy työssä.</p> <p>Tutkimusaineisto koostuu varhaiskasvatuksen kuraattorien ryhmähaastattelusta sekä kuraattorien täyttämistä viikkokalentereista, joihin he kuvasivat keskivertotyöviikkojaan. Haastatteluun osallistui kolme kuraattoria. Analyysimenetelmänä käytettiin sisällönanalyysiä.</p> <p>Kuraattorien työssä näkyy, että hanke on vielä alkuvaiheessa. Keskeisiin työtehtäviin on kuraattorien mukaan kuulunut tänä syksynä runsaasti palveluiden esittelyä, koulutuksia sekä kehittämis- ja suunnittelutyötä. Lisäksi kuraattorit ovat muun muassa tehneet päiväkodeilla havainnointityötä lapsiryhmissä, konsultoineet päiväkodin henkilöstöä sekä osallistuneet lasten varhaiskasvatussuunnitelmia (vasu) koskeviin keskusteluihin. Asiakastapaamisten määrä on ollut vielä vähäinen tässä vaiheessa hanketta. Olenaiseksi työssä nähdään päiväkotikäisen lapsen hyvinvoinnin tukeminen.</p> <p>Keskeiseksi sosiaalialan osaamiseksi mielletään perheen näkökulman ja perheen kokonaisvaltaisen tilanteen huomioiminen, vuorovaikutukseen liittyvät tekijät ja kuuntelun ja dialogisuuden merkitys asiakastyössä. Kuraattorit kokevat aikaisemman työkokemuksen ja persoonan vaikuttavan siihen, miten he tekevät työtään sosiaalialan ammattilaisena.</p> <p>Myönteisiksi kokemuksiksi työssään kuraattorit kokevat hyvän tiimin, jonka kanssa voi jakaa asioita ja josta voi saada tarvittaessa apua. Myös kuraattori-psykologi -työparimalli koetaan vahvuutena ja rikkautena. Kuraattorit kokevat myös tekevänsä tarpeellista työtä ja kertovat saaneensa positiivista palautetta sekä päiväkodin henkilökunnalta että lasten vanhemmilta. Myönteisenä kokemuksena mainitaan myös matalan kynnyksen työ, jonka kuraattorit kokevat tärkeäksi.</p> <p>Työssä haasteeksi koetaan toimenkuvan epäselvyys. Kuraattori varhaiskasvatuksessa on uusi asia, eivätkä kaikki vielä tiedä, mitä kuraattorin tehtäviin kuuluu. Kuraattorit mainitsevat työn hakevan vielä muotoaan. Lisäksi työhön haastetta tuo vieraskieliset asiakkaat. Asiakaskunnassa saattaa olla kymmeniä eri kieliä puhuvia perheitä. Tämä tuottaa haasteita vuorovaikutukseen ja kommunikointiin. Lisäksi yhtenä haasteena pidetään sitä, kuinka asiakkaita saataisiin ohjautumaan palvelun piiriin.</p> <p>Tutkimustuloksista nousee esiin, että kuraattorit kokevat työnsä tarpeelliseksi. Työn tarve on tunnustettu, mutta työtä pitää tehdä vielä tunnetummaksi, jotta asiakkaita saadaan ohjautumaan palvelun piiriin. Lisäksi se, mitä kuraattorien työn sisältöön kuuluu, kaipaa vielä selkiyttämistä sidosryhmille. Tulevaisuudessa aihetta voisi olla tarpeellista tutkia myös asiakkaiden ja päiväkotihenkilöstön näkökulmista, jotta saataisiin laajempi kuva kuraattorityöstä varhaiskasvatuksessa.</p>			
Avainsanat – Nyckelord – Keywords Kuraattori, varhaiskasvatus, asiakas			
Ohjaaja tai ohjaajat – Handledare – Supervisor or supervisors Maria Tapola-Haapala			

## SISÄLLYS

1 JOHDANTO .....	1
2 TUTKIMUKSEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TAUSTA.....	2
3 TUTKIMUSKYSYMYKSET JA KESKEISET KÄSITTEET .....	4
4 TUTKIMUSAINESTO, ANALYYSITAVAT JA TYÖNJAKO.....	6
5 TUTKIMUSEETTISET KYSYMYKSET .....	8
6 TUTKIMUSTULOKSET .....	10
6.1 Kuraattorien keskeiset työtehtävät ja työssä näkyvä sosiaalialan osaaminen.....	10
6.2 Kuraattorien kokemuksia omasta työstään .....	12
7 YHTEENVETO JA POHDINTA .....	18
LÄHTEET.....	21
LIITE 1	
LIITE 2	

## 1 JOHDANTO

Tutkimuksemme tarkoituksena on saada kuvaa varhaiskasvatuksessa toimivien kuraattorien työstä ja selvittää kuraattorien kokemuksia omasta työstään. Varhaiskasvatuksen kuraattoritoiminta on uusi palvelu, jota ole vielä Suomessa juurikaan toteutettu tai tutkittu. Palvelu ei ole Suomessa lakisääteistä, toisin kuin se on esi- ja perusopetuksessa ja toisella asteella (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 7§). Kuraattoritoiminta varhaiskasvatuksessa on ennaltaehkäisevä, matalan kynnyksen palvelu, jonka keskiössä on lapsen hyvinvoinnin tukeminen. Tämän kaltaisten palvelujen tärkeys nousee esiin myös yhteiskunnallisessa keskustelussa. Myös lasten hyvinvointi nähdään tekijänä, johon on tärkeä panostaa. Esimerkiksi hallituksen lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa (LAPE) matalan kynnyksen palvelut ovat yksi kehittämisen kohteista (Valtioneuvosto 2017).

Varhaiskasvatuksen kuraattoripalvelujen tutkiminen ja siitä tiedon tuottaminen on tarpeellista, sillä toiminta on vielä uutta. Tutkimuksemme on toteutettu yhteistyössä syksyllä 2019 Vantaalla alkaneen pilot-tihankkeen kanssa. Hankkeen tavoitteena on sosiaalialan asiantuntemuksen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa ja puuttuminen perheiden mahdollisiin ongelmatilanteisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tutkimusaiheemme on lähtöisin työyhteisön halusta saada tietoa kuraattorityöstä varhaiskasvatuksessa. Tutkimuksen aineisto koostuu kuraattorien ryhmähaastattelusta sekä heidän täyttämistään viikkokalentereista. Aineisto on analysoitu sisällönanalyysin keinoin.

Tutkimusraporttimme rakentuu seitsemästä pääluvusta. Aloitamme raportin taustoittamalla tutkimuksen toimintaympäristöä ja paikallistamalla aiheesta aiemmin tehtyä tutkimusta. Seuraavaksi esittelemme tutkimuskysymykset ja keskeiset käsitteet. Kappaleessa neljä avaamme tutkimusaineistoa ja tekemäämme aineiston analyysia tarkemmin. Kappale viisi keskittyy tutkimuseettisten kysymysten pohdintaan. Kappaleessa kuusi tuodaan esiin tutkimustulokset jaoteltuna tutkimuskysymysten mukaan kahteen erilliseen alalukuun. Viimeiseen kappaleeseen olemme tehneet lyhyen yhteenvedon tutkimuksen keskeisistä tuloksista ja pohtineet tutkimusprosessin aikana heränneitä kysymyksiä.

## 2 TUTKIMUKSEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA TAUSTA

Tutkimuksemme koskee syksyllä 2019 aloitettua, kaksi ja puoli vuotta kestävästä pilottihanketta. Pilottihankkeessa on palkattu kolme kuraattoria varhaiskasvatukseen. Hankkeen tavoitteena on sosiaalialan asiantuntemuksen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa ja puuttuminen perheiden mahdollisiin ongelmatilanteisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kuraattorien tehtäväkuvaus sisältää vanhemmuuden tukemista, asiakastyötä, konsultaatiota, yhteisön ja ryhmien hyvinvoinnin edistämistä, palveluohjausta, kehittämis- ja asiantuntijatyötä sekä tarvittaessa työskentelyä kriisiytyneissä tilanteissa (Varhaiskasvatuksen kuraattorin tehtäväkuva 2019). Tehtävässä korostuu tukea antava lapsi- ja perhekohtainen hyvinvointityö sekä vanhemmuuden tukeminen. Työskentely tapahtuu päiväkodeissa ja sovittaessa myös esimerkiksi perheen kotona tai kuraattorien työtiloissa. Jokaisella hankkeessa toimivalla kuraattorilla on työparinaan psykologi. Yhdellä kuraattori – psykologi -työparilla on vastuualueenaan 5-7 päiväkotia. Kullakin työskentelyalueella on noin 400 lasta. Näistä lapsista perheineen vain osa tulee kuraattorien ja psykologien asiakkaidiksi. Tässä tutkimuksessa keskitymme kuraattorien työtehtäviin ja kokemuksiin.

Tutkimusaiheemme on lähtöisin työyhteisön halusta saada tietoa kuraattorityön tarpeesta varhaiskasvatuksessa. Tutkimuksemme on osa Helsingin yliopiston käytäntötutkimus-opintojaksoa, jonka tarkoituksena on tarjota kokemus tutkimus- ja kehittämistyöstä käytännön työn kautta. Käytäntötutkimuksen luonteeseen kuuluu yhteistyö työelämän kontaktin kanssa ja tutkimusprosessin eteenpäin vieminen yhteisesti keskustellen. Kävimme tutkimussuunnitelman tekovaiheessa keskustelua tutkimuksen suuntaamisesta. Etsimme sopivaa toteutustapaa, jossa pystymme vastaamaan sekä työyhteisön tarpeeseen saada tietoa kuraattorityön tarpeesta varhaiskasvatuksessa, että säilyttämään tutkimus sopivan laajuisena tälle käytäntötutkimuksen opintojaksolle. Päästyämme kaikkia tyydyttävään lopputulokseen, kirjoitimme tutkimussuunnitelman ja haimme tutkimusluvan tutkimuksen toteuttamista varten. Työn rajallisen luonteen vuoksi olemme keskittyneet tarkastelemaan asiaa vain kuraattorien näkökulmasta, emmekä ole ottaneet huomioon esimerkiksi asiakkaiden näkökulmaa.

Varhaiskasvatuksen kuraattoripalvelua on toteutettu Suomessa vielä hyvin vähän ja aiheesta löytyy tutkimusta vasta hyvin pienimuotoisesti. Löytämämme tutkimukset koskien varhaiskasvatuksen kuraattorin työtä ovat ammattikorkeakoulun opinnäytteitä. Hovi, Lindén ja Ukkonen (2017) ovat omassa, Saimaan ammattikorkeakouluun tehdyssä, opinnäytteessään tuottaneet varhaiskasvatuksen kuraattorin työstä ker-

tovan esitteen Kouvolan kaupungille. Kouvolassa on toiminut kuraattori varhaiskasvatuksessa helmikuusta 2015 lähtien ja palvelua kuvataan mainitussa opinnäytteessä edelläkävijäksi Suomessa. Opinnäytteessä tuodaan esiin, että varhaiskasvatuksen kuraattorin työnkuva ja tarkoitus ei ole kunnassa täysin selkiytynyt kaikille varhaiskasvatuksessa toimiville, ja tästä syystä on ilmennyt tarve kuraattorityön esitteen tuottamiselle.

Ahonen ja Arola (2019) ovat selvittäneet opinnäytteessään sosiaali- ja varhaiskasvatusalan ammattilaisten näkemyksiä kuraattoripalveluiden tarpeesta varhaiskasvatuksessa. Kysely on toteutettu puolistrukturoiduin lomakkein ja vastaajina on ollut varhaiskasvattajia ja esi- ja perusopetuksen kuraattoreita. Tuloksista selviää, että vastaajat ovat havainneet työssään haasteita lasten sosioemotionaalisen kehityksen alueilla ja että vastaajien mukaan kuraattoripalveluita kaivattaisiin varhaiskasvatuksen ympäristöön tuomaan sosiaalityön näkökulmaa. Kysely on toteutettu Vantaalla, jonne myös meidän tutkimuksemme sijoittuu. Ahonen & Arola ehdottavat, että kuraattoripalveluita voitaisiin pilotoida varhaiskasvatukseen kokeiluna ja juuri tätä pilotointia Vantaa on lähtenyt toteuttamaan.

Koska hanke on uusi ja aiheita on tutkittu entuudestaan vähän, koemme tutkimuksemme tarpeelliseksi. Tutkimustulokset voivat osaltaan vaikuttaa myös pilottihankkeen mahdolliseen jatkoon. Työyhteisöltä olemme myös saaneet viestiä, että aiheesta on oltu kiinnostuneita muuallakin Suomessa. Tutkimustuloksia voidaan ehkä hyödyntää, jos palvelu laajenee muihin kuntiin. Itse koimme tutkimusaiheen mielenkiintoiseksi. Kuraattorityö on ollut meille entuudestaan melko vieras alue, eikä sitä ole myöskään käsitelty opinnoissamme. On ollut kiinnostavaa päästä seuraamaan uutta hanketta ja tutustua sitä kautta aiheeseen syvemmin. Olemme pystyneet paikallistamaan sosiaalialan osaamisen kuraattorityössä ja näemme sille tarpeen varhaiskasvatuksessa.

### 3 TUTKIMUSKYSYMYKSET JA KESKEISET KÄSITTEET

Tutkimustehtävänämmä on tarkastella varhaiskasvatuksessa toimivien kuraattorien työtä ja heidän omia käsityksiään työstään.

Tutkimuskysymyksemme ovat:

1. Millaisena varhaiskasvatuksen kuraattorit näkevät keskeiset työtehtävänsä ja miten työssä näkyä sosiaalialan osaaminen?
2. Millaisia kokemuksia varhaiskasvatuksen kuraattoreilla on työstään?

Tutkimuksemme keskeisiä käsitteitä ovat kuraattori, asiakas ja varhaiskasvatus. Varhaiskasvatus on yhteiskunnallinen palvelu ja yksi osa suomalaista koulutusjärjestelmää. Opetushallitus on antanut valtakunnallisen määräyksen varhaiskasvatussuunnitelman perusteista johon varhaiskasvatuksen toteuttaminen kunnissa nojaa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden laatimista taas ohjaa varhaiskasvatuslaki (540/2018). Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, hoidon ja opetuksen muodostama kokonaisuus. Sen tehtävänä on tukea lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä lasten huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksen tarkoituksena on edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, sekä ehkäisee syrjäytymistä. Varhaiskasvatus myös tukee huoltajia kasvatus-tehtävässä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 7-8, 14.)

Kuraattorityötä tai koulun sosiaalityötä tekevää ammattilaista on Suomessa kutsuttu yleensä koulukuraattoriksi (Sipilä-Lähdekorpi 2006). Kuraattori toimii osana oppilashuoltoryhmää sosiaalialan ja sosiaalisen vuorovaikutuksen erityisosaajana. Kuraattori edistää omalla toiminnallaan yhteisön hyvinvointia vahvistamalla oppilaiden sosiaalisia taitoja, yhteisöön kiinnittymisen edellytyksiä sekä koulun ja kodin välistä yhteistyötä. (Hietanen-Peltola, Laitinen, Autio & Palmqvist 2018, 17-18.) Wallin (2011, 90) kuvaa kuraattorin toteuttamaa koulusosiaalityötä lyhyesti varhaiseksi, kohdennetuksi, osallistavaksi ja kestäväksi tueksi kouluympäristössä. Vantaan kaupungilla työskentelevien varhaiskasvatuksen kuraattorien tehtäväkuvauksessa työn keskeisiksi osa-alueiksi määritetään lapsi- ja perhekohtainen hyvinvointityö, yhteisöllinen hyvinvointityö ja kuraattorityön kehittäminen (Varhaiskasvatuksen kuraattorin tehtäväkuva 2019). Tässä tutkimuksessa käyttämämme kuraattori-termi tarkoittaa varhaiskasvatuksen kuraattoria. Käytämme tätä lyhyempää muotoa, jotta teksti olisi helpommin luettavaa.

Asiakas on Kielitoimiston sanakirjan mukaan ”liikkeessä, virastossa tms. asioiva, jollakin ammatinharjoittajalla jotakin teettävä t. tältä jotakin ostava henkilö t. liike” (Kotimaisten kielten keskus & Kielikone Oy 2018). Sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) asiakkaalla tarkoitetaan ”sosiaalihuoltoa hakevaa tai käyttävää taikka tahdostaan riippumatta sen kohteena olevaa henkilöä”. Asiakkaasta puhumista määrittää aina konteksti ja se, ketkä palvelussa nähdään asiakkaina. Tässä työssä haastattelemamme kuraattorit määrittävät puheessaan asiakkaiksi lapsen, mutta puheesta käy ilmi, että käytännössä asiakkaina tarkoitetaan perhettä, eli myös lapsen huoltajia. Kun käytämme tutkimuksessa sanaa asiakas, tarkoitamme tällä perhettä, jonka lapsi on varhaiskasvatuksessa. Siten lapsi on lopulta asiakkuutta määrittävä tekijä.



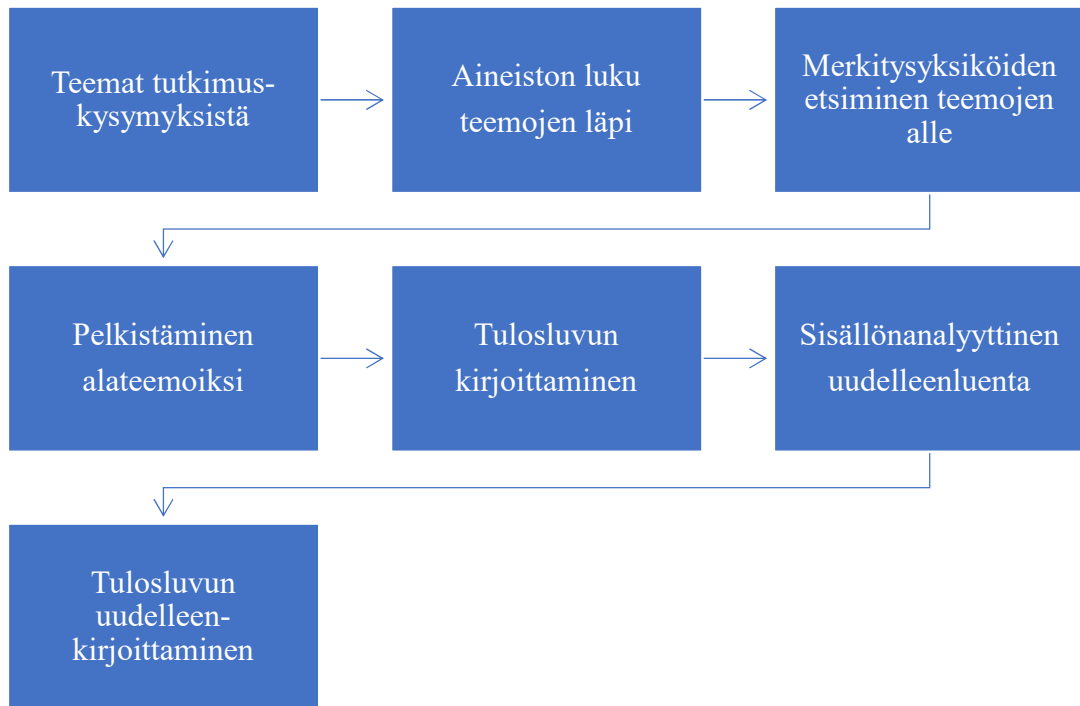
#### 4 TUTKIMUSAINEISTO, ANALYYSITAVAT JA TYÖNJAKO

Tutkimusaineistomme koostuu varhaiskasvatuksen kuraattorien ryhmähaastattelusta sekä kuraattorien täyttämistä viikkokalentereista (liite 1). Toimitimme kuraattoreille viikkokalenteripohjat etukäteen täytettäväksi haastatteluhetkeä varten. Ohjeistimme heitä täyttämään kalentereihin suuntaa antavat työviikot. Täytetyt kalenterit eivät siis ole suoria kopioita kuraattorien työkalentereista, vaan he ovat voineet yhdistellä niihin useita eri työviikkoja, niin, että kalentereista saisi mahdollisimman totuudenmukaisen kuvan keskivertotyöviikoista. Haastattelun yhtenä osa-alueena kävimme läpi kuraattorien täyttämät viikkokalenterit.

Ryhmähaastattelun toteutimme 22.11.2019 (haastattelurunko, liite 2). Ryhmähaastatteluun osallistui kolme kuraattoria. Kaikkien haastatteluun osallistuneiden kuraattorien koulutustausta on sosionomi (ylempi AMK), jonka lisäksi heillä on vaihtelevaa lisäkoulutusta. Haastattelutilanteessa toinen meistä keskittyi kysymysten esittämiseen ja toisen tehtävänä oli tilanteen havainnointi, ajankulun seuraaminen ja mahdollisten tarkentavien kysymysten esittäminen. Haastattelu äänitettiin ja litteroitiin myöhemmin sanatarkasti. Jaoimme litterointitehtävän puoliksi. Äänitteelle kertyi mittaa noin yhden tunnin verran, ja litteroitua tekstiä muodostui yhteensä noin 20 sivua.

Litteroituamme aineiston, luimme sitä pitäen silmällä tutkimuskysymykset. Nostimme aineistosta kunkin tutkimuskysymyksen alle siihen liittyvät asiat. Näin saimme muodostettua kolme eri tema-alueita. Tämän jälkeen aloimme käsitellä aineistoa tarkemmin tema-alue kerrallaan. Etsimme aineistosta merkityksikköjä, jotka saattoivat olla yksittäisiä sanoja, ilmaisuja tai virkkeitä. Näitä yhdistelimme alateemoiksi. Tehtyämme tämän, lähdimme kirjoittamaan aineistoa auki raporttiin tema-alue kerrallaan.

Kirjoitustyön päätteeksi, huomasimme tulosluvun vaikuttavan epäjohdonmukaiselta ja vaikeasti luettavaalta. Lisäksi totesimme, että emme olleet saaneet haastattelussa vastauksia kaikkiin tutkimuskysymyksiimme. Tämän vuoksi teimme tutkimustuloksille sisällönanalyttisen uudelleenluennan. Ryhmittelimme jo aiemmin kirjoittamamme tulosluvun uudelleen uusien alalukujen alle. Nämä alaluvut ovat kuraattorien keskeiset työtehtävät ja työssä näkyvä sosiaalialan osaaminen sekä kuraattorien kokemuksia omasta työstään. Näin saimme muodostettua tulosluvusta selkeän kokonaisuuden. Aineiston käsittelyprosessi kuvataan tarkemmin kuviossa 1.



KUVIO 1. Tutkimusaineiston analysointivaiheet

Olemme toteuttaneet tutkimusprosessia yhteistyössä. Olemme olleet molemmat yhteydessä työnantajan edustajiin ja sopineet yhdessä tutkimukseen liittyvistä asioista. Tapaamisissa työyhteisön kanssa olemme olleet molemmat mukana. Tutkimussuunnitelman, lupahakemuksen ja haastattelurungon laadimme yhdessä. Kirjoittamistyön teimme pääosin yhdessä. Joitain yksittäisiä osuuksia (esimerkiksi keskeiset käsitteet ja kuvat) raportista kirjoitimme tahoillamme. Myös nämä työstimme vielä lopulliseen muotoonsa yhdessä.

## 5 TUTKIMUSEETTISET KYSYMYKSET

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2012) mukaan tieteellinen tutkimus tulee suorittaa hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla, jotta tutkimusta voidaan pitää eettisesti hyväksyttävänä ja sen tuloksia uskottavina. Tutkijayhteisön tulee noudattaa itsesääätelyä hyvää tieteellistä käytäntöä koskevien ohjeiden soveltamisessa lainsäädännön asettamissa rajoissa (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012). Tähän olemme itsekin pyrkineet tutkimusta toteuttaessamme. Olemme ottaneet huomioon Tutkimuseettisen neuvottelukunnan hyvää tieteellistä käytäntöä määrittävät ohjeet (2012) sekä ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet (2019) tutkimuksen suunnittelussa, yhteistyössä työyhteisön kanssa, tutkimusluvan hankinnassa, haastattelun toteutuksessa, aineiston säilytyksessä ja analyysissä sekä tutkimusraportin työstämisessä ja julkaisussa.

Tutkimuksemme yksi tärkeimmistä eettisistä kysymyksistä on tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden sekä heidän asiakkaidensa anonymiteetin säilyttäminen. Litterointivaiheessa poistimme aineistossa esiintyneet tunnistetiedot, kuten nimet. Myöskään kuraattorien kalenterimerkinnöissä ei ole käytetty tunnistetietoja. Työyhteisön edustajan kanssa olemme sopineet, että tutkimusraportissa saa mainita kunnan nimen. Sen sijaan tarkempia alueita, joissa kuraattorit työskentelevät, ei mainita kuraattorien ja asiakkaiden anonymiteetin takaamiseksi.

Tutkimusaineistoa käsitellessämme olemme ottaneet huomioon haastateltavien vähäisen määrän. Käytämme sisällönanalyysille tyypillistä tapaa hyödyntää sitaatteja aineistosta, sillä ne elävöittävät ja selkeyttävät sanomaa. Haastateltavien vähäisen määrän vuoksi, olemme kuitenkin joutuneet tekemään kompromisseja liittyen tapaan, jolla käytämme sitaatteja, sillä mielestämme haastateltavien anonymiteetin säilyttäminen menee raportin tyyliseikkojen edelle. Ensinnäkään emme ole merkinneet sitaatteja millään tavalla. Tällä olemme pyrkineet siihen, että raportista ei voida vetää johtopäätöksiä koskien sitä, mitkä sitaatit ovat saman haastateltavan sanomia. Lisäksi olemme muokanneet sitaatit tunnistamattomaan muotoon, jotta yksittäistä haastateltavaa ei voida tunnistaa raportista.

Koko tutkimusprosessin ajan olemme pyrkineet läpinäkyvyyteen. Olemme yhdessä työyhteisön edustajan kanssa keskustelleet ja sopineet tutkimuksen toteuttamiseen liittyvistä tekijöistä avoimessa ilmapiirissä. Lisäksi olemme pyrkineet kirjoittamaan auki mahdollisimman tarkasti toimintamme eri vaiheet

tutkimusraporttiin. Kuraattoreille olemme kertoneet tutkimuksen toteutuksesta ja anonyymiyteen liittyvistä haasteista. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2010, 25) muistuttavat, että tutkimukseen osallistuminen perustuu aina vapaaehtoisuuteen. Suostumus perustuu riittävään tietoon tutkimuksen sisällöstä ja siihen liittyvistä mahdollisista riskeistä (Hirsjärvi ym. 2010, 25). Ennen haastattelun aloittamista kävimme kuraattorien kanssa läpi tutkimuksen etenemisen vaiheet ja sen, mihin tutkimuksella pyritään. Toimme esiin myös sen, että osallistujien vähäisen määrän vuoksi emme voi taata, että haastateltavat pysyvät täysin anonyymeinä. Nämä asiat käsiteltyämme, pyysimme kuraattoreilta suostumukset tutkimukseen osallistumisesta kirjallisena. Suostumuksessa toimme esille, että tutkimusaineisto tuhoetaan tutkimuksen valmistuttua. Tutkimuslupahakemuksessa olemme luvanneet tuhota aineiston viimeistään 31.5.2020 mennessä.

## 6 TUTKIMUSTULOKSET

Käsitlemme seuraavissa alaluvuissa tutkimustuloksia. Tulokset on jaettu tutkimuskysymysten mukaan kahteen teema-alueeseen: kuraattorien keskeiset työtehtävät ja työssä näkyvä sosiaalialan osaaminen sekä kuraattorien kokemuksia omasta työstään.

### 6.1 Kuraattorien keskeiset työtehtävät ja työssä näkyvä sosiaalialan osaaminen

Pyysimme kuraattoreita täyttämään etukäteen viikkokalenterin, johon he kukin täyttivät esimerkin työviikostaan. Käsittelimme kalentereita yhdessä haastattelutilanteessa. Merkinnöistä nousi esiin muutama osa-alue, jotka näyttivät vievän tällä hetkellä eniten aikaa heidän työssään. Näin alkuvaiheessa **palvelun esittely** näyttää olevan suuressa roolissa. Kuraattorit ovat kiertäneet päiväkoteja, ja tutustuneet vanhempiin esimerkiksi päiväkodeilla järjestetyissä kahvitilaisuuksissa. Kuraattorien puheesta nousee esiin myös **koulutusten runsas määrä** hankkeen alkuvaiheessa. Edellä mainittujen lisäksi eniten aikaa on vienyt päiväkodeilla tehty **havainnointityö**. Havainnointia on tehty päiväkodin lapsiryhmissä, jonka jälkeen **päiväkodin työntekijöitä on konsultoitu** tehdyistä havainnoista ja ryhmän henkilöstön esille nostamista asioista. Koko ryhmän havainnoinnin lisäksi on saatettu havainnoida myös yksittäistä lasta ryhmän opettajan tai vanhemman pyynnöstä. Kuraattorit ovat myös **osallistuneet päiväkodeilla pidettyihin** lasten varhaiskasvatussuunnitelmia (vasu) koskeviin keskusteluihin.

Näiden lisäksi kuraattorien työviikkoihin on kuulunut **asiakastapaamisia**, vaikkakin määrät ovat olleet vielä vähäisiä. Osa kuraattoreista on tavannut perheitä toimistolla, osa on tehnyt kotikäyntejä perheiden tarpeiden mukaan. Työviikkoihin on kuulunut myös **päiväkotiryhmissä työskentelyä**, kuten erilaisten kerhojen vetämistä. Lisäksi kuraattorien työhön on sisältynyt **tiimipalavereita, työnohjausta ja kokouksia** eri yhteistyötahojen kanssa. Työviikkoihin kuuluu myös **suunnittelu- ja kehittämistyötä** sekä **kirjaamista**. Kaikki kuraattorit tuovat esiin puheessaan viikkojen vaihtelevan luoteen. Työviikot voivat erota toisistaan hyvinkin paljon. Lisäksi haastattelussa nousee esiin kokemus työn laajuudesta ja siitä, että työn sisältö on pitkälti itse määritettävissä.

*”Puhun siitä et tavallaan senhän [työn sisällön] voi rakentaa hyvin, hyvin monella eri tavalla.”*

Kuraattorit näkevät työssään oleelliseksi lapsen hyvinvoinnin tukemisen. He kokevat olevansa yksi pilari päiväkotikäisen lapsen hyvän kasvun edellytyksien turvaamisessa päiväkotiarjessa ja kotona. Kuraattorit korostavat, että tarkoituksena ei ole keskittyä esimerkiksi perheen muiden lasten asioihin, vaan keskiössä on nimenomaan päiväkotikäinen lapsi.

*”Et on se, se lapsi joka on siellä päiväkodissa et hän on meidän asiakas, ja ne asiat jotka siihen liittyy niin niiden asioiden parissa.”*

*”Ollaan me vähä siit puhuttu, että täytyy meillä niinku jollain tapaa rajata et ne on lapset jotka on siel päiväkodeissa, et ne on niitä meidän asiakkaita ja ne asiat ensisijaisesti jotka heihin liittyy niin ne on niitä joiden parissa me työskennellään.”*

Lisäksi kuraattoreilta kysyttiin, miten heidän työssään näyttäytyy sosiaalialan osaaminen ja miten sosiaalialan osaaminen vaikuttaa tapaan tehdä kuraattorin työtä. Tutkimusaineistosta nousee esiin, että kuraattorit mieltävät **perheen näkökulman ja perheen kokonaistilanteen huomioimisen** keskeiseksi sosiaalialan osaamiseksi.

*”Me kaikki varmaan ajatellaan enemmän siitä perheen näkökulmasta ja sitten taas psykologit siitä lapsen kehityksen ja oppimisen näkökulmasta.”*

Perheen kokonaistilanteen huomioimiseen sisältyy kuraattorien mukaan vanhempien kuuleminen ja kohtaaminen sekä vanhemmuuden tukeminen. Kuraattorit mainitsevat, että vanhemmat ovat olleet kiitollisia päästyään keskustelemaan jonkun kanssa vanhemmuudesta ja lapsesta. Kuraattorit pyrkivät asiakkaiden tapaamisissa selvittämään perheen jaksamista ja mahdollista avuntarvetta.

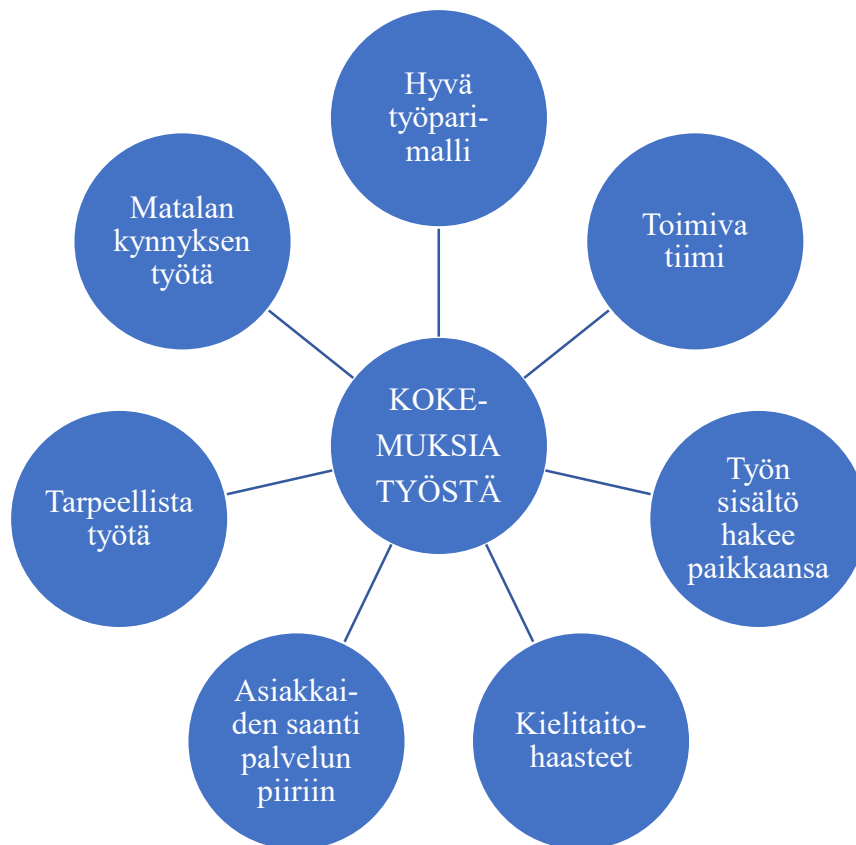
Myös **vuorovaikutukseen liittyvät tiedot ja taidot** koetaan kuuluvan sosiaalialan osaamisen kenttään. Esimerkiksi kuuntelun ja dialogisuuden mainitaan olevan asiakastyössä käytettyjä työvälineitä. Kuraattorit kiinnittävät esimerkiksi huomiota yleiseen ilmapiiriin sekä siihen, miten lapselle puhutaan. Kuraattorit pystyvät tarvittaessa tarjoamaan myös hyvin konkreettista apua perheen tilanteen auttamiseksi, esimerkiksi antamaan keinoja perheen vuorovaikutuksen parantamiseksi.

Kuraattorit korostavat myös aikaisemman työhistorian ja oma persoonan vaikuttavan siihen, miten he tekevät työtään sosiaalialan ammattilaisena. Oma työtausta vaikuttaa siihen, miten kuraattori työtään toteuttaa. Aineistosta nousee esiin, että monipuolinen työkokemus ja koulutus auttaa kuraattoreita toimimaan eteen tulevilla tilanteilla, poimimaan tarpeellisen tiedon ja auttamaan asiakasta tapauskohtaisesti.

*”Varmaan kiinnitän niihin asioihin huomiota, mihin välttämättä joku muu sosiaalialan ihminen ei kiinnittäis.” ”Tavallaan et just kaikki meidän taustat vaikuttaa.”*

## 6.2 Kuraattorien kokemuksia omasta työstään

Kysyimme kuraattoreilta heidän kokemuksiaan työstään. Koska hanke on vielä alkuvaiheessa, kuraattorit kokivat kysymyksen vaikeaksi. Kysymyksen haastavan luonteen takia, tarkensimme kysymystä kokemuksista jatkokysymyksellä siitä, mitkä asiat työssä toimivat ja missä asioissa esiintyy haasteita. Kuraattorien esiin nostamat kokemukset tiivistimme seitsemään osa-alueeseen, jotka näkyvät kuviosta kaksi. Käsittelemme ensin kuraattorien mainitsemia positiivisia kokemuksia, jonka jälkeen perehdymme kuraattorien työssä esiin nousseisiin haasteisiin ja kehittämiskohteisiin.



KUVIO 2. Kokemuksia työstä varhaiskasvatuksen kuraattorina

Kuraattorit kertovat, että heille on tullut jo tässä lyhyessä ajassa tunne siitä, että he kokevat tekevänsä **tarpeellista työtä**. He kertovat saaneen positiivista palautetta sekä päiväkodin henkilökunnalta että lasten vanhemmilta.

*”Ihmiset on jotenkin tosi kiitollisia, että me ollaan siellä, päiväkodin henkilökunta on. Ja sitten myöskin vanhemmilta on tullu hyvää palautetta.”*

Kuraattorit kokevat, että vanhemmat ja perheet tarvitsevat tukea monissa eri asioissa. Koetaan, että tähän tarpeeseen voidaan parhaiten vastata työparimallin avulla. Ne perheet, joiden kanssa on muodostunut asiakassuhde, ovat olleet motivoituneita työskentelyyn. Tämä on lisännyt kuraattorien kokemusta työn tarpeellisuudesta.



Kuraattorit kertovat, että asiakkaat ovat olleet kiitollisia saamastaan avusta. Myös kuraattorit itse kokevat, että heidän antamastaan avusta on ollut hyötyä. Toisinaan lyhytkestoinenkin apu antaa asiakkaalle hyödyn.

*”Joku vanhempi sanoo, et olipa kiva, kun kävitte tai et teistä on apua.”*

*”Ja sitten myöskin vanhemmilta on tullu hyvää palautetta. Ja jotenkin et kun on käyty sellasia keskusteluja, niin ihan niis lyhyissä keskusteluissa, et vaikka ei välttämättä sitten tavattais uudelleen, niin he on jo siinä kiitelly.”*

Vanhempien lisäksi päiväkodin henkilökunnalta on tullut palautetta, että he kaipaavat työhönsä tukea. Kuraattorit kokevat olevansa myös linkki päiväkodin henkilöstön ja heidän esimiestensä välillä. He vievät viestiä päiväkotiryhmän tilanteesta tarvittaessa eteenpäin esimiehille. Kuraattorit kokevat esimiesten kuuntelevan heitä ja tarttuvan heidän esiin tuomiinsa asioihin.

*”Henkilökunnalla on myös meidän kokemuksen mukaan tosi suuri tarve tavallaan siihen että heidän kans keskustellaan ja tuodaan niit näkemyksiä ja sit myöskin ehkä siinä semmosessa puheeksi ottamisessa ja tämmösissä, ja et viedään niitä hyviä käytänteitä sitte päiväkodist toiseen.”*

Positiivisena kokemuksena mainitaan myös **matalan kynnyksen työ**, jonka kuraattorit kokevat tärkeäksi ja oleelliseksi tässä työssä. Kuraattorit tuovat ilmi, että he ovat pystyneet olemaan avuksi ja tarjoamaan nimenomaan matalan kynnyksen apua asiakkailleen. Toisinaan apuna on ollut esimerkiksi hyvin lyhyen vuorovaikutustilanteen kautta tarjottu tuki, joka on vienyt perhettä eteenpäin. Osa kuraattoreista on päässyt toteuttamaan enemmän toivomaansa matalan kynnyksen toimintaa, osalla asiakastapaukset ovat olleet haastavampia, mutta toive on silti matalan kynnyksen työn tekemisessä ja sille nähdään tarvetta.

*”Haluis itekin tehdä nimenomaan sitä ennaltaehkäsevää ja sitä niinku tosi matalan kynnyksen. Et meille on tullu semmosia perheitä, joiden pitäis niinku saada jo ihan jotain muuta apua. Se meidän apu ei niinku riitä.”*

Kuraattorit kokevat **työparimallin**, jossa kuraattori ja psykologi toimivat yhdessä, vahvuutena ja rikkautena. Kuraattorit kokevat yhdessä toimimisen tuovan tilanteisiin useampia näkökulmia. Heidän mu-

kaansa molempia ammattiryhmiä tarvitaan. Yksi kuraattoreista mainitsee, että toisinaan työtehtäviä voidaan myös jakaa työparien kesken, niin että asiakastapaamisessa voidaan sopia mihin asioihin kumpikin kiinnittää huomiota.

*”Paljon on yhteistä ja paljon kiinnitetään niinku samoihin asioihin, mutta sit ehkä niinku tiedostaa sen, et hei mä olen nyt sosiaalialan ammattilainen, niin mun täytyy nostaa niitä tiettyjä juttuja esiin.”*

Työparimalli koetaan hyväksi oman työssäjaksamisen kannalta, sillä työparin kanssa pääsee purkamaan ja käymään läpi työssä tapahtuneita tilanteita. Työparimalli nähdään myös vanhempien ja lasten etuna, sille sen koetaan tarjoavan laajemman näkökulman perheen kanssa käsiteltäviin asioihin. Toisaalta kuraattorit pohtivat myös sitä, tarvitseeko työparina toimimisen olla kokoaikaista, vai olisiko toisinaan tarpeen jakaa työpanosta. Kuraattorit miettivät työparimallia myös asiakkaan näkökulmasta. Esimerkiksi riittäisikö toisinaan vain toisen läsnäolo vasu-keskustelussa, sillä runsas asiantuntijoiden määrä saattaa olla asiakkaan näkökulmasta hämmentävää.

Yhdeksi työssä toimivaksi tekijäksi kuraattorit mainitsevat **tiimin toimivuuden**. Tiimi koostuu varhaiskasvatuksen kuraattoreista ja se kokoontuu säännöllisesti.

*”Ja kokemuksena siis meidän tiimihän on ihan tosi huippu.”*

*” Et me ollaan niinku tiiminä enemmän ku sitte vaan kukin yksilönä.”*

Tiimin kanssa jaetut keskustelut ja tiimikokouksissa saadut neuvot ja vinkit koetaan hyödyllisiksi ja työtä tukeviksi. Lisäksi kuraattorit kokevat voivansa pyytää apua tarvittaessa muilta. Erityisesti oma tiimi koetaan tahoksi, josta saa apua, ja lisäksi apua voi tarvittaessa pyytää myös muualta.

*”Koen et on se mahdollisuus sit kysyä kuitenkin aina joltakin. Että hei tiedäksä. Et tavallaan silleen et eihän täs tarvi yksin niinku kaikkee tietää.”*

Haastattelussa nostetaan esiin esimerkkinä maassaoloa koskevat lupa-asiat, joihin on saatavissa apua muilta toimijoilta. Tiimikokoukset kuraattorit mieltävät toiminnaksi, jossa kaikkien tiedot ja taidot yhdistyvät, ja muilta voi saada neuvoja oman työnsä tueksi.

Aineistosta nousee esiin myös työssä näyttäytyviä haasteita. Koska kuraattoripalvelut varhaiskasvatuksessa on vielä uusi asia, **työn sisältö hakee paikkaansa**. Kuraattoreilla on kokemus siitä, että kaikki eivät vielä tiedä, mitä varhaiskasvatuksen kuraattorin tehtäviin kuuluu. He mainitsevat, että päiväkodin henkilökunta hahmottaa jossain määrin kuraattorin toimenkuvan, mutta vanhemmille käsite on vielä vieras. Kuraattorit kertovat työn hakevan vielä muotoaan.

*”Tosi paljon on vielä sitä hakemista, et niinku tutustutaan, tehdään itseämme tiettäväksi, että on tällöinen palvelu.”*

Yhtenä haasteena työlleen kuraattorit mainitsevat **kielihaasteet**. Asiakaskunnassa saattaa olla kymmeniä eri kieliä puhuvia perheitä. Tämä tuottaa haasteita vuorovaikutukseen ja kommunikointiin. Ilman yhteistä kieltä syntyy puolin ja toisin haasteita ymmärryksessä.

*”Että jos, me kohdattas joku vanhempi siel päiväkodissa jolla ei oo kielitaitoo, niin hänen on tosi vaikee saada itseään ymmärretyks meille. Tai semmonenki et joku [päiväkodin henkilökunta] sano et kun hänen on vaikea kertoa meistä, että sais meidät niinku vasu-keskusteluun mukaan, koska hän [asiakas] ei niinku ymmärrä sen vertaa suomea, että hän vois aukasta et mitä me tehdään.”*

Osaltaan kielihaasteisiin on vastattu teettämällä eri kielisiä esitteitä kuraattorien ja psykologien palveluista. Kuraattorit mainitsevat myös, että he ovat ottamassa käyttöön puhelimella käytettävän tulkkaussovelluksen. Myös tulkin käyttöön liittyy toisinaan haasteita.

*”Aina ei voi tietää sit sitä tulkintaan kielitaitoa et miten hän kääntää, että aina ei voi olla sataprosenttisen varma et meneekö viesti perille.”*

Kuraattorit pohtivat myös, rajaako puutteellinen kielitaito joitakin asiakkaita palvelun ulkopuolelle:

*”Heille voi ehkä joskus olla sit kynnys, et pitää pyytää se tulkki heitä varten, ja viittiikö, ja se maksaa päiväkodille ja siis tällösiä mitä ehkä siellä on. Et se voi muodostua sitte esteeks jotenki se, ettei niinku halua tehdä itsestään numeroa ja jääki sitte kokonaan pois.”*

Tällä hetkellä asiakkaat eivät juurikaan ota itse yhteyttä, vaan asiakassuhteet ovat syntyneet päiväkodin henkilökunnan aloitteesta tai esimerkiksi vanhemmille järjestettyjen kahvitilaisuuksien myötä. Haasteeksi on muodostunut, **kuinka asiakkaat saataisiin palvelun piiriin.**

*”Enemmän ehkä haaste se, että miten niinku sais ne perheet, tavallaan ohjautumaan meille tai ottamaan niinku vastaan et tuntuu et enemmänkin varmaan olis annettavaa, et vaan vanhemmat uskaltais, ottaa vastaan, tavallaan, että, pikkuhiljaa.”*

Kuraattorien mukaan mahdollinen syy siihen, etteivät vanhemmat ole hakeutuneet kuraattorien asiakkuuteen, voi olla leimaantumisenpelko. Voidaan pelätä esimerkiksi mahdollisten tukitoimien vaikuttavan lapsen koko loppuelämään negatiivisella tavalla. Lisäksi haastattelussa nousee esiin ajatus siitä, että vanhemmat saattavat yhdistää kuraattorien työn lastensuojeluun. Ilman tarkempaa tietoa, vanhemmat saattavat pelätä lastensuojeluilmoitusta sekä siitä koituvia seurauksia. Näiden pelkojen kerrotaan ilmenevän erityisesti maahanmuuttajataustaisten perheiden kohdalla. Kuraattorit mainitsevat, että monissa kulttuureissa ei ole niin paljon erilaisia erityisasiantuntijoita kuin Suomessa, joka saattaa hämmentää maahanmuuttajataustaisia henkilöitä.

## 7 YHTEENVETO JA POHDINTA

Varhaiskasvatuksen kuraattorit näkevät omat työtehtävänsä vaihtelevina, mikä koetaan myös yhdeksi työn positiivisista puolista. Työssä näkyy, että hanke on vielä alkuvaiheessa ja toiminta hakee paikkaansa. Paljon aikaa on vienyt palvelun esittelemisen niin päiväkotien henkilökunnalle kuin perheille. Lisäksi aikaa on vienyt muun muassa erilaiset koulutukset ja päiväkodeilla toteutettu havainnointityö. Asiakastapaamisten osuus työssä on vielä pieni, mutta tulee todennäköisesti työssä lisääntymään. Oleelliseksi työssään kuraattorit näkevät päiväkotikäisen lapsen hyvinvoinnin tukemisen. Asiakkuus muodostuu nimenomaan päiväkotikäisen lapsen ympärille. Keskeiseksi sosiaalialan osaamiseksi kuraattorit mieltävät perheen näkökulman ja perheen kokonaistilanteen huomioimisen. Lisäksi sosiaalialan osaamiseen mielletään kuuluvan vuorovaikutukseen liittyvät tiedot ja taidot.

Kuraattorit kokevat aikaisemman työtaustan ja persoonan vaikuttavan siihen, miten he toimivat eteen tulevilla tilanteilla, poimivat tietoa ja auttavat asiakasta tapauskohtaisesti. Osittain ikään kuin intuitiivisesti tietämään mistä on kyse. Yhdistämme tämän kokemuksen sosiaalialan työstä keskustelua nostattavaan hiljaiseen tietoon. Samansuuntaisia huomioita esittää Pirkko Sipilä-Lähdekorpi (2004, 163) koulukuraattorien työtä koskevassa väitöstutkimuksessaan. Hänen mukaansa koulukuraattorin työ on tekijänsä ja paikkakuntansa näköistä. Sipilä-Lähdekorpi (2004, 164) yhdistää koulukuraattorin työn postmoderniin asiantuntijuuteen, johon sisältyy työssä kokemuksen kautta hankitun eli niin sanotun hiljaisen tiedon arvostus.

Kysyttäessä kokemuksia työstä, kuraattorit mainitsivat positiivisiksi tekijöiksi työn tarpeellisuuden, matalan kynnyksen työn, työparimallin ja tiimin toimivuuden. Kuraattorit kertovat saaneensa hyvää palautetta lasten vanhemmilta ja päiväkodin henkilökunnalta, joka on saanut aikaan tunteen siitä, että he tekevät tarpeellista työtä. Matalan kynnyksen työ nähdään mielekkäänä ja tärkeänä. Kuraattorit toivovat jatkossakin voivansa tehdä juuri tällaista ennaltaehkäisevää työtä. Positiivisena kokemuksena työstä nähdään myös työparimalli, joka koetaan hyväksi niin asiakkaiden näkökulmasta kuin oman työssä jaksamisenkin kannalta. Myös oma tiimi koetaan toimivaksi ja sellaiseksi tahoksi, josta saa apua oman työnsä tueksi. Kuraattorit kokevat olevansa tiiminä enemmän kuin yksilöinä.

Työn haasteiksi kuraattorit puolestaan mieltävät sen, että työ hakee vielä paikkaansa. Kuraattoreilla on kokemus, että kaikki eivät vielä tiedä mitä varhaiskasvatuksen kuraattorin tehtäviin kuuluu. Työ vaatii vielä esittelyä ja tunnetuksi tekemistä. Saman suuntaisia tuloksia on saatu jo aiemmin luvussa kaksi mainitussa Hovin, Lindènin ja Ukkosen (2017) opinnäytetyössä. Myös heidän tutkimuksensa nostaa esiin tarpeen kuraattorin työn tunnetuksi tekemiselle. Omat haasteensa työhön tuo myös kielitaito. Asiakskuntaan kuuluu kymmeniä eri kieliä puhuvia perheitä, joka saattaa hankaloittaa vuorovaikutusta ja kommunikointia.

Lisäksi kuraattorit pohtivat miten asiakkaita saataisiin palvelun piiriin. On mahdollista, että vanhemmat eivät ole ottaneet yhteyttä kuraattoreihin leimaantumisen pelon vuoksi. Vanhemmat saattavat yhdistää kuraattorien työn lastensuojeluun. Mielestämme tämä liittyy osaksi sosiaalityön, erityisesti lastensuojelun, maineesta käytävää keskustelua. Mielikuvien muuttamiselle on tarvetta ja kuraattorit kokevat tämän myös osaksi omaa työtään. Edellä mainitut haasteet voivat olla yksi tekijä sille, miksi asiakkaita ei ole ohjautunut enempää palvelun piiriin. Pohdimme, että kaikki asiakkaat eivät myöskään välttämättä näy tilastoissa. Toisinaan kuraattorit antavat lyhyessä vuorovaikutustilanteessa matalan kynnyksen tukea asiakasperheille. Näissä tapauksissa varsinaista asiakkuutta ei ole tarpeellista edes muodostaa. Pohdimme, onko tämänkaltainen asiakkuuksien ulkopuolella tehty työ haaste työn tuloksellisuutta mitattaessa.

Haastattelussa nousi esiin paljon keskustelua myös päiväkodin henkilökunnan tukemisesta. Kuraattorit kokevat roolinsa päiväkotihenkilöstön auttamisessa, kuten he itse sitä kuvaavat, jopa osin työnohjaukselliseksi. He kertovat, että tätä ei ole varsinaisesti suunniteltu kuuluvaksi heidän työhönsä, mutta käytäntö on kuitenkin osoittanut, että sille on tarvetta. Kuraattorit itse kokevat, että heidän työnsä ydin on perhetyössä. Kuten jo aiemmin on tullut ilmi, asiakassuhteita ei ole vielä muodostunut runsaammin, mistä syystä kuraattorit kokevat vielä voivansa vastata myös päiväkotihenkilöstön tuen tarpeeseen. Pohdimme, että jatkossa työn rajaamisen puolesta on hyvä tehdä rajanveto, miten asian kanssa toimitaan.

Tutkimusprosessin myötä kävi ilmi, että osaan alkuperäisistä tutkimuskysymyksistä oli vaikea saada vastausta, koska hanke vielä alkuvaiheessa. Tästä syystä muokkasimme vielä tutkimuskysymyksiä raportin kirjoitusvaiheessa. Vaikeaksi haastateltavien kannalta koettiin esimerkiksi alkuperäinen tutkimuskysymys, miten kuraattorit ovat omasta mielestään kyenneet vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin sosiaalialan

osaamisen keinoin. Kysymys vaikutti olevan vielä haastava, koska varsinaisia asiakkuuksia on muodostunut vähän. Haastattelijoina meidän ennakko-oletuksemme oli, että kuraattoreilla olisi jo enemmän varsinaisia asiakkuuksia. Tästä syystä esitimme myös kysymyksen yhteistyöstä, jota oletimme olevan enemmän eri toimijoiden kesken. Kuraattorit kuitenkin toivat esiin yhteistyön olevan tässä vaiheessa vielä kehitteillä esimerkiksi neuvolan ja maahanmuuttopalveluiden kanssa. Tällä hetkellä käynnissä oleva yhteistyö on yhteinen työnohjaus esikoulussa toimivien kuraattorien kanssa. Pohdimme, että olisi mielenkiintoista palata selvittämään kuraattorien kokemuksia vielä myöhemmin, esimerkiksi ensi syksynä, kun hanke on pyörinyt vuoden. Aihetta olisi mielestämme tarpeellista tutkia tulevaisuudessa myös asiakkaiden ja päiväkotihenkilöstön näkökulmista.

## LÄHTEET

Hietanen-Peltola, Marke & Laitinen, Kristiina & Autio, Eva & Palmqvist, Riia (2018) Yhteisestä työstä hyvinvointia – opiskeluhooltoryhmä perusopetuksessa. Tampere: Juvenus Print.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula (2010) Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosa-  
keyhtiö Tammi.

Kotimaisten kielten keskus & Kielikone Oy (2018) Kielitoimiston sanakirja. <http://www.kielitoimiston-sanakirja.fi/netmot.exe?motportal=80>. Luettu 19.3.2017.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 30.12.2013/1287.

Sipilä-Lähdekorpi, Pirkko (2004) ”Hirveesti tekijänsä näköistä”: koulukuraattorin työ peruskoulun ylä-  
luokilla. Väitöskirja, Tampereen yliopisto.

Sipilä-Lähdekorpi, Pirkko (2006) Ristiriitoja ja onnistumisia. Koulukuraattorin työ Suomessa. Teoksessa  
Kurki, Leena & Nivala, Elina & Sipilä-Lähdekorpi, Pirkko. Sosiaalipedagoginen sosiaalityö koulussa.  
Helsinki: Hakapaino Oy.

Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2012) Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsittele-  
minen Suomessa. Haettu osoitteesta [https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK\\_ohje\\_2012.pdf](https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf)

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2019) Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ih-  
mistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Haettu osoitteesta [https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden\\_eettisen\\_ennakoarvioinnin\\_ohje\\_2019.pdf](https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf)

Valtioneuvosto 2017. Sosiaali- ja terveysministeriön hanke STM026:00/2017. Lapsi- ja perhepalvelui-  
den muutosohjelma. Haettu osoitteesta <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=STM026:00/2017>

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2018) Opetushallitus. Määräykset ja ohjeet 2018:3a.

Varhaiskasvatuksen kuraattorin tehtäväkuva. Vantaan kaupunki (2019).

Wallin, Aila (2011) Sosiaalityö koulussa. Avaimia hyvinvointiin. Tallinna: Tietosanoma Oy.



## LIITE 1

Täyttäkää alla olevaan viikkokalenteriin esimerkki työviikostanne. Voitte yhdistellä eri viikkoja keskenään, jotta saatte aikaan kattavan kuvan keskivertotyöviikostanne. Jättäkää kalenterimerkinnöistä pois mahdolliset tunnistetiedot (nimet, paikat yms.).

Klo	Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai

## LIITE 2

### ALKUPERÄINEN HAASTATTELUNKO

1) Millaisena näette oman työnkuvanne varhaiskasvatuksen kuraattoreina?

- Pohtikaa kysymystä suhteessa antamiinne kalenterimerkintöihin.
- Mistä työpäivänne koostuu?
- Miten työssä näkyy sosiaalialan osaaminen?

2) Millaisia kokemuksia teillä on työstänne varhaiskasvatuksen kuraattoreina?

- Mikä työssä toimii?
- Missä asioissa on haasteita?

3) Miten koette pystyvänne vastaamaan asiakkaidenne tarpeisiin sosiaalialan osaamisen keinoin?

- Koetteko, että teillä on keinoja tarjota oikeanlaista apua asiakkaillenne?
- Toimiiko yhteistyö eri tahojen välillä?